

POKYN č. 1/2006 NA BEZPEČNÉ POUŽÍVANIE PRACOVNÉHO PROSTRIEDKU

v zmysle zákona NR SR č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov a nariadenia vlády SR č. 392/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov

1. VYMEDZENIE POJMOV

- a) **Pracovný prostriedok** – je stroj, zariadenie, prístroj, alebo nástroj, ktorý sa používa pri práci.
- b) **Používanie pracovného prostriedku** – je každá činnosť s pracovným prostriedkom, najmä zapínanie, vypínanie, preprava, oprava, prestavba, údržba a starostlivosť o pracovný prostriedok vrátane čistenia.
- c) **Zóna nebezpečenstva** – je oblasť vnútri pracovného prostriedku alebo v okolí pracovného prostriedku, v ktorej je ohrozená bezpečnosť alebo zdravie zamestnanca, ak sa v nej nachádza.
- d) **Ohrozený zamestnanec** – je zamestnanec, ktorý sa celkom alebo čiastočne nachádza v zóne nebezpečenstva.
- e) **Obsluha pracovného prostriedku** – je zamestnanec poverený používať pracovný prostriedok a jeho činnosť pri používaní pracovného prostriedku.

2. VŠEOBECNÉ POVINNOSTI VEDÚCEHO ZAMESTNANCA

- 2.1** Vedúci zamestnanec je povinný vykonať potrebné opatrenia, aby pracovný prostriedok poskytnutý zamestnancovi na používanie bol na príslušnú prácu vhodný alebo prispôsobený tak, aby pri jeho používaní bola zaistená bezpečnosť a ochrana zdravia zamestnanca.
- 2.2** Vedúci zamestnanec je povinný prihliadať pri výbere pracovného prostriedku na osobitné pracovné podmienky a druh práce, na nebezpečenstvá existujúce na jeho pracovisku alebo v jeho priestore a na ďalšie nebezpečenstvá, ktoré môžu dodatočne vyplývať z používania pracovného prostriedku.

3. POŽIADAVKY NA POUŽÍVANIE PRACOVNÉHO PROSTRIEDKU

- 3.1** Minimálne požiadavky na pracovný prostriedok a na jeho používanie sú uvedené v prílohe č. 1 tohto pokynu.

4. KONTROLA PRACOVNÉHO PROSTRIEDKU

- 4.1** Kontrola pracovného prostriedku sa vykonáva po jeho inštalácii, pred jeho prvým použitím a ďalšie periodické podľa právnych predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a podľa pokynov výrobcu.

- 4.2** Ak sa pracovný prostriedok používa v podmienkach, ktoré zhoršujú jeho stav a vytvárajú možnosť vzniku nebezpečenstva, v záujme zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a na včasné odhalenie a nápravu zhoršeného stavu, je potrebné zabezpečiť vykonanie:
- pravidelnej kontroly alebo skúšky pracovného prostriedku,
  - osobitnej kontroly, ak sa vyskytnú výnimočné okolnosti, ktoré môžu ohroziť bezpečnú prevádzku pracovného prostriedku.
- 4.3** Kontrolu vykonávajú oprávnené osoby podľa právnych predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.
- 4.4** Vykonávanie kontroly pracovného prostriedku zabezpečuje príslušný ústav resp. účelové pracovisko.
- 4.5** Vedúci zamestnanec je povinný uchovávať sprievodnú dokumentáciu, prevádzkový predpis na bezpečné prevádzkovanie, vykonávanie kontrol, údržbu a obsluhu, ako aj záznamy o vykonaných prehliadkach a skúškach pracovného prostriedku počas životnosti pracovného prostriedku a na požiadanie predkladať orgánom štátneho dozoru.
- 4.6** Ak sa pracovný prostriedok používa mimo pracoviska zamestnávateľa alebo jeho priestoru, musí byť v mieste jeho používania vybavený príslušnými dokladmi o vykonaní poslednej kontroly.

5. OSOBITNÉ NEBEZPEČENSTVO

- 5.1** Ak používanie pracovného prostriedku môže osobitne ohroziť bezpečnosť a zdravie zamestnanca, vedúci zamestnanec vykoná potrebné opatrenia, aby:
- pracovný prostriedok používal ním písomne poverený zamestnanec,
  - starostlivosť o pracovný prostriedok, údržbárske práce, opravárske práce vykonávala oprávnená osoba.

6. OBOZNAMOVANIE A INFORMOVANIE

- 6.1** Vedúci zamestnanec zabezpečí preukázateľné oboznamovanie zamestnanca o spôsobe používania pracovného prostriedku.
- 6.2** Vedúci zamestnanec poskytne zamestnancovi písomný návod na obsluhu pracovného prostriedku, ak je to potrebné.
- 6.3** Vedúci zamestnanec zabezpečí preukázateľné oboznamovanie zamestnanca s nebezpečenstvami, ktoré môžu ohroziť jeho zdravie alebo život alebo poškodiť pracovný prostriedok v pracovnom priestore alebo na pracovnom mieste.
- 6.4** Vedúci zamestnanec vykoná opatrenia, aby:
- zamestnanec poverený používaním pracovného prostriedku bol preukázateľne vyškolený primerane k nebezpečenstvám, ktoré sú spojené s jeho používaním,
  - oprávnený zamestnanec, ktorý vykonáva činnosti uvedené v bode 5.1 b), bol preukázateľne osobitne vyškolený primerane k nebezpečenstvám, ktoré sú spojené s jeho činnosťou.

7. ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

- 7.1** Pokyn na bezpečné používanie pracovného prostriedku nadobúda účinnosť dňom schválenia dekanom fakulty a je záväzný pre všetkých zamestnancov Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach – Prírodovedeckej fakulty.
- 7.2** Zmena ustanovení tohto vnútorného predpisu, ak to vyplynie zo zmeny všeobecne záväzných právnych predpisov, bude vykonaná formou doplnku.

V Košiciach, dňa 10.11.2006

Vypracovala: Mária Lukáčová
technička BOZPaPO

Viera Woláková
vedúca prevádzkového odd.

doc. RNDr. Pavol Sovák, CSc. v.r.
dekan fakulty

Minimálne požiadavky na pracovný prostriedok

1. Ovládacie a kontrolné prvky pracovného prostriedku musia byť viditeľné, identifikovateľné a primerane označené.
2. Obsluha z hlavného ovládacieho miesta zabezpečí, aby sa žiadna osoba nenachádzala v zóne nebezpečenstva.
3. Pracovný prostriedok sa môže uviesť do chodu len úmyselnou činnosťou. Táto požiadavka sa vzťahuje aj na uvedenie pracovného prostriedku do chodu po zastavení jeho chodu.
4. Pracovný prostriedok musí byť vybavený ovládacím prvkom, ktorým môže byť úplne a bezpečne zastavený. Ak sa pracovný prostriedok alebo jeho nebezpečné časti zastavia, musí sa odpojiť prívod energie do pohonu.
5. Ovládací prvok na úplné a bezpečné zastavenie pracovného prostriedku musí byť výrazne a nezameniteľne označený.
6. Pracovný prostriedok, z ktorého môžu vypadávať predmety alebo môže vyletúvať materiál, musí byť vybavený bezpečnostným zariadením, ktoré zodpovedá veľkosti rizika.
7. Pracovný prostriedok, ktorý ohrozuje emisiami plynov, pár alebo aerosólov, tekutín alebo prachom, musí byť vybavený vhodným odsávacím alebo ochranným zariadením umiestneným pri zdroji ohrozenia.
8. Pracovný priestor a pracovné miesto, v ktorých sa pracovný prostriedok používa, musia byť vhodne osvetlené podľa vykonávanej činnosti.
9. Časti pracovného prostriedku s vysokou alebo veľmi nízkou teplotou musia byť chránené, aby neohrozovali zamestnancov, ktorí sa nachádzajú v ich blízkosti alebo s nimi prichádzajú do kontaktu.
10. Výstražné zariadenie pracovného prostriedku musí byť jednoznačné, ľahko pochopiteľné a zrozumiteľné.
11. Pracovný prostriedok sa môže používať len na činnosti, na ktoré je určený a musia sa pri tom dodržiavať podmienky určené na jeho prevádzku.
12. Údržbárske práce sa môžu vykonávať len vtedy, ak pracovný prostriedok je vypnutý.
13. Pracovný prostriedok musí byť vybavený zreteľne označeným vypínaním prvkom na jeho odpojenie od všetkých zdrojov energie.
14. Pracovný prostriedok musí chrániť zamestnanca pred ohňom alebo prehriatím, pred unikajúcim plynom, pred prachom, tekutinami, parami, aerosólmi alebo pred látkami, ktoré sa vyrábajú, používajú alebo uskladňujú v pracovnom prostriedku.
15. Pracovný prostriedok musí chrániť pred nebezpečenstvom výbuchu vrátane výbuchu látky, ktorá sa v pracovnom prostriedku vyrába, používa alebo uskladňuje.
16. Pracovný prostriedok musí byť bezpečný a musí chrániť zamestnanca pred priamym alebo nepriamym kontaktom s elektrinou.
17. Pri montovaní alebo demontovaní pracovného prostriedku je nutné dodržiavať všetky pokyny výrobcu.